

Školitelský posudek na bakalářskou diplomovou práci
studentky Ludmily Pohlové
„Fylogeneze zeber se zvláštní pozorností k zebře bezhřívě“

Koňovití jsou v současnosti sice jen malinkou skupinkou savců, ale jejich vzhled, elegance, ekonomická užitečnost a fosilní záznam z nich činí velice atraktivní skupinu pro laiky, jakož i vědce řady oborů. Ačkoli bychom u koňovitých očekávali, že jejich fylogeneze bude jednoznačně vyřešená, není tomu tak. Pokud se objevuje, tak díky zcela recentnímu výzkumu mitochondriální DNA a zvláště pak tzv. kontrolní oblasti. Ta kupodivu zcela nekoresponduje s jinými úseky mitochondriální DNA (např. cytochrom *b*) a hlavně většinou neodpovídá závěrům dosavadních kladistických pokusů o fylogenezi koňovitých na základě morfologických dat. Fylogeneze koňovitých odvozovaná od morfologických dat je navíc značně různá podle toho, zda ji badatelé odvozují od lebek, zubů či postkraniálu. Aby toho nebylo málo, tak u koňovitých existuje až propastný rozdíl mezi pohledy paleontologů a zoologů, takže je fylogeneze či taxonomie řešena vlastně paralelně, což se projevuje snad jen na větší spletnosti tohoto „výzkumného pole“. Dověšením problematických momentů je pak vlastně i homogenita recentních koňovitých. Sice i každý laik dobře rozezná zebra, osla a koně podle vnějšího vzhledu, i největší odborníci mají problém odlišit tato zvířata podle kostí a zubů...

Obhajovaná bakalářská práce měla za úkol předložit literární rešerši s tematikou fylogeneze zeber, protože se toto téma zdálo být v době zadávání práce takřkajíc „ve zrodu“, tj. i s příslibem se kvalitně zapojit do globální vědecké diskuse tohoto tématu např. osekvenováním zebry bezhřívě a stanovení jejich fylogenetických vazeb k jiným již osekvenovaným zebrám a stanovení jejího ochrannářského významu.

Přes název se práce dotkla konfliktní taxonomie a fylogeneze všech koňovitých. Je to logické, protože koně jsou malinkou skupinou s několika relativně dobře vymezenými skupinami (koně, asijská osli, afričtí osli, stepní zebry, horské zebry a zebra Grévyho) a řada badatelů se přitom často neshoduje např. na monofylii zeber. Ukázalo se tedy nezbytným rozšířit zorný úhel na všechny recentní koňovité.

Bakalářská práce podle mého soudu skutečně předkládá poměrně ucelenou a přitom úspornou rešerši o konfliktní taxonomii a především fylogenezi recentních koňovitých. Jak je v práci zmíněno v úvodu, její sepsání následovalo po poměrně důkladném projití dalších pramenů. Řada z nich se totiž ukázala být buď zcela zastaralých (hlavně taxonomické spisy) nebo bez rozumného informačního přínosu (většina paleontologických studií). Domnívám se, že tato bakalářská práce nám kvalitně ukázala perspektivy do magisterského stupně studia, což by snad mělo být cílem takových rešeršních prací.

Pokud mám zhodnotit bakalantku, tak budu stručný, doufám však, že dostatečně postihnu svou spokojenost. Ačkoli se nám nevyhnul finální stres při dokončování práce, což se v práci tu a tam objevilo ve formě překlepů, jsem s bakalantkou opravdu spokojen. Prokázala schopnost samostatné práce, jak při studiu pramenů, tak při pilotním sekvenování koňovitých v molekulární laboratoři, kde jsem ji jako školitel opravdu moc nepomohl. S ohledem k tomu, že výzkum koňovitých je „svět pro sebe“ oceňuji, že se bakalantka dokázala „prokousat“ i spisy, které by řada zoologů hodila v lepším případě do kouta, ale hlavně, že je dokázala poměrně rozumně a čtivě přeformulovat. Bakalantka od počátku projevovala pracovitost a aktivní zájem o tematiku, což se projevovalo i v aktivní diskusi nad studovanými pracemi. Školitel nemá nic, co by mohl vytknout. Asi nejlépe uzavře mé hodnocení konstatováním, že se již nyní těším na další spolupráci s bakalantkou při řešení v bakalářské práci nastíněných perspektiv.

Domnívám se, že práce splnila požadavky kladené na bakalářskou diplomovou práci rešeršního typu a zaslouží si kladné hodnocení.

V Hůrce 11.5. 2008

Mgr. Jan Robovský

